

Valsts kanceleja

Kā veidot efektīvāku sabiedrības līdzdalību valsts un pašvaldību institūciju darbā?

Izvērtējuma pirmie secinājumi

Jānis Citskovskis, Valsts kancelejas direktors
2018.gada 29.augusts

Valsts kanceleja

29.08.2018.

Informēšana → Līdzdarbība 2

Valsts kanceleja

Sabiedrības līdzdalības izvērtējums

Sabiedrības līdzdalības aptauja

24.07.2018.-22.08.2018.

Sabiedrības viedoklis:
155 atbildes

Valsts un pašvaldības
iestādes: 98 atbildes

Konferences secinājumi, darba grupu ieteikumi

Izvērtējums

Sabiedrības līdzdalības
izvērtējums (gala ziņojums)

Labās prakses piemēri

Modernas līdzdalības metodes

29.08.2018.

Informēšana → Līdzdarbība 3

Valsts kanceleja

Starptautiskās tendences

Innovation in Government: The New Normal

20-21 November 2017 - Paris, France
#opsi2017

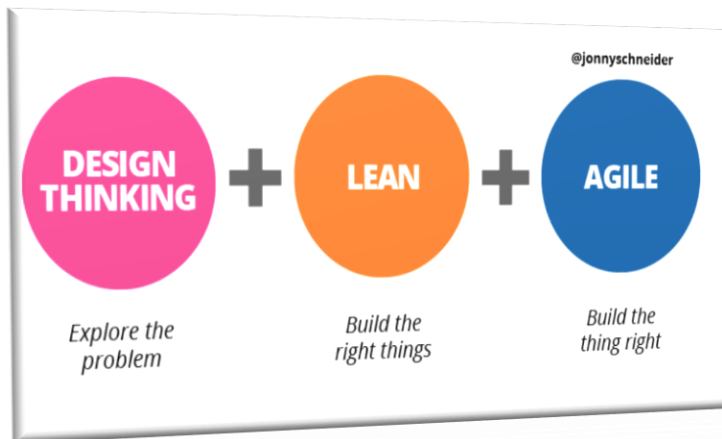
OPSI Observatory of Public Sector Innovation

OECD Studies on Public Engagement
Focus on Citizens
PUBLIC ENGAGEMENT FOR BETTER
POLICY AND SERVICES

OGP Participation &
Co-Creation Standards

29.08.2018.

Informēšana → Līdzdarbība

Valsts kanceleja

Kas ir «sabiedrība»?

Latvijas
iedzīvotāji

~ **1 934 379**
(CSP dati)

reģistrētās biedrības un nodibinājumi ~ **28 833** (*Lursoft*)
t.sk. ekonomiski aktīvi ~ **11 472** (*CSP dati*)

uzņēmumi (ekonomiski aktīvi individuālie komersanti
un komercsabiedrības) ~ **104 209** (*CSP dati*)

studenti (augstskolās un koledžās kopā) ~ **81 602** (*IZM dati*)

zemnieku un zvejnieku saimniecības ~ **10 430** (*CSP dati*)

pensionāri ~ **553 023** (*CSP dati*)

zinātnieki Latvijā ~ **7 400** (*CSP dati*)

... un citas sabiedrības grupas/mērķauditorijas

Valsts kanceleja

Izvērtējuma sākotnējie secinājumi (aptauju rezultāti)

Valsts kanceleja

Cik plaši izveidotas un kādu lomu spēlē konsultatīvās institūcijas?

Konsultatīvās institūcijas - patstāvīgas padomes, darba grupas, komisijas, kur piedalās sabiedrības pārstāvji - kā jau esošs resurss:

- ✓ sabiedrības iesaiste nozares/teritorijas politikas izstrāde un īstenošana
- ✓ dialoga platforma
- ✓ apliecinājums abu pušu gatavībai strādāt partnerībā
- ✓ ekspertīze un informācija
- ✓ neatkarīgs vērtējums

Kā konsultatīvās institūcijas varam izmantot efektīvāk?

- ✓ plašāka pārstāvniecība
- ✓ konstruktīvāks darbs
- ✓ stiprināt konsultatīvo lomu
- ✓ laika resursu ekonomija
- ✓ regulāra atgriezeniskā saite ar ministrijas/iestādes vadību

Pieaug ministriju un to padotības iestāžu konsultatīvo institūciju skaits

Vadlīnijas:

http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/konsultativo_padomju_darbibas_vadlinijas_v1.2.pdf

Valsts kanceleja

Cik savlaicīgi, pietiekami un saprotami informējam par līdzdalības iespējām?

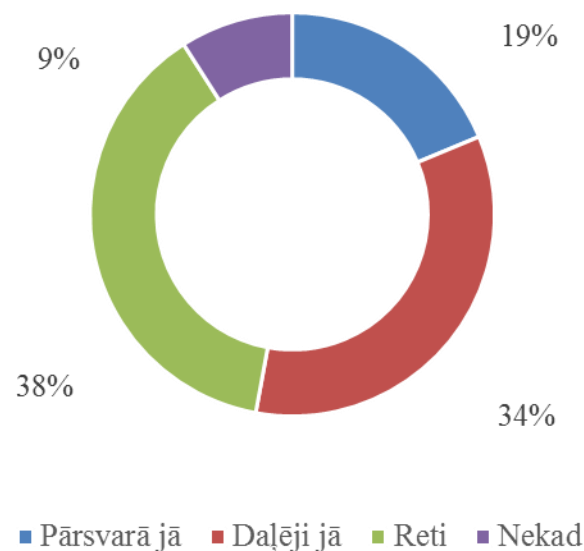
Sabiedrības pārstāvji atzīst, ka valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu informācija par līdzdalības iespējām **lielākoties nav pietiekami savlaicīga, pietiekama un saprotama.**

NVO informētība un līdzdalība ir atšķirīga, kas var būt pamatojams gan ar nozares specifiku, gan pašu organizāciju kapacitāti (galvenokārt cilvēkresursu un finanšu resursu).

Lai situāciju uzlabotu, nepieciešams:

- ✓ **veicināt sabiedrības informētību par līdzdalības iespējām** (skaidrojoši un izglītojoši pasākumi un materiāli, kas ērti pieejami sabiedrībai)
- ✓ **turpināt pilnveidot valsts pārvaldi, kas strādā sabiedrības labā**
- ✓ **iedzīvotāju un pārstāvošo organizāciju ieinteresētība līdzdarboties**

Vai informācija par līdzdalības iespējām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēs ir savlaicīga, pietiekama un saprotama?

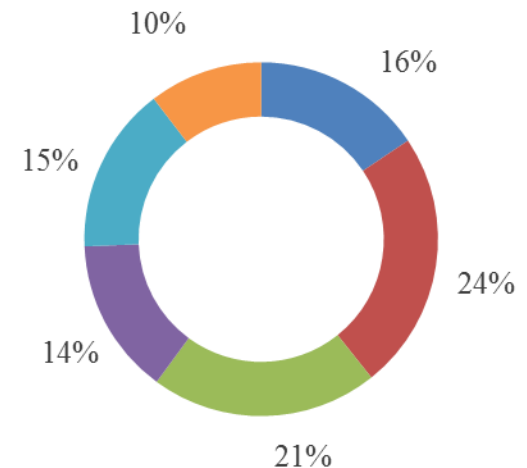
Valsts kanceleja

Sabiedrības informēšana par līdzdalības iespējām

Valsts un pašvaldību iestāžu aptauja:

Kādi ir efektīvākie veidi, kā jūs informējat sabiedrību par līdzdalības iespējām jūsu iestādes iniciatīvās?

- Ievietojat paziņojumu jūsu tīmekļvietnē sadaļā “Sabiedrības līdzdalība”
- Izplatāt informāciju sociālajos tīklos
- Izsūtāt informāciju sabiedrības pārstāvjiem e-pastā
- Izsūtāt preses relīzi vai rīkojat preses konferenci
- Informējat sanāksmē
- citi informēšanas veidi

Valsts kanceleja

Kādā veidā sabiedrība piedalījusies valsts pārvaldes darbā?

Likumdošanas izstrāde un ieviešana

Sniedzu viedokli par kādu pakalpojumu/īstenotu projektu/piedalījos aptaujā (86)

Sniedzu viedokli (atzinumu) par izstrādē esošo projektu (69)

Ierosināju kādu jautājumu/iesniedzu projekta ideju (68)

Uzraudzība

Esmu piedalījies sabiedriskajā apspriedē (73)

Esmu piedalījies darba grupā (67)

Esmu piedalījies publiskajā apspriešanā (56)

Mana organizācija ir parakstījusi NVO un MK sadarbības memorandu (39)

Esmu konsultatīvās padomes dalībnieks (31)

Mana organizācija piedalās Memoranda padomes sēdēs (23)

Partnerības veidošana

Esmu paudis viedokli publiski (medijos, sociālajos medijos) (75)

Konsultācijas ar atbildīgajām amatpersonām (60)

Esmu paudis viedokli Saeimas deputātam/-iem (52)

Esmu paudis viedokli ministram/-iem, Ministru prezidentam (48)

Valsts kanceleja

Līdzdarbības motivācija

uzraudzība
pārstāvēt valsts pārmaiņas
efektivizēt lēmumi
ģimene tiesības mērķis
palīdzēt Latvija pienākums
mainīt sasniegt ilgspēja
pārdomāti godīgums
uzklausīt nākotne
uzlabot sakārtot
attīstība labklājība
labums rūpes dusmas
intereses atbildība

Valsts kanceleja

Kādi ir galvenie izaicinājumi sabiedrības līdzdalībai?

Aptaujātie sabiedrības pārstāvji norāda šādus šķēršļus sadarbībai, kas skar gan sabiedrību, gan valsts un pašvaldību iestādes:

- **izpratnes trūkums sabiedrībā** par līdzdalību un tās nozīmību
- laika un citu **resursu trūkums**
- **informācijas** trūkums par līdzdalības iespējām
- sabiedrības **pasivitāte** un **neticība** savām **spējām** ietekmēt valsts un pašvaldības institūcijas
- **pasivitāte** un **empātijas trūkums** valsts un pašvaldību iestādēs
- ne-runāšana vienā valodā
- sabiedrības līdzdalību uztver kā **papildus slogu**
- trūkst prasmes **uzklausīt** un atrast **kompromisu**
- trūkst **politiskās gribas** iesaistīt sabiedrību lēmumu pieņemšanā

Valsts kanceleja

Cik viegli sabiedrība var nākt ar savām iniciatīvām pie valsts un pašvaldību iestādēm?

Sabiedrības vērtējums par pieredzi, cik lielā mērā šobrīd Latvijā ir iespēja pēc pašu iniciatīvas informēt valsts un pašvaldību iestādes par savām vajadzībām, idejām un citiem ieteikumiem:

Šāda iespēja
nepastāv vispār

Šāda iespēja pastāv
visplašākajā mērā

Aptaujāto respondentu
vidējais novērtējums ir **5.86**
(vērtējuma skalā no 1 līdz 10).

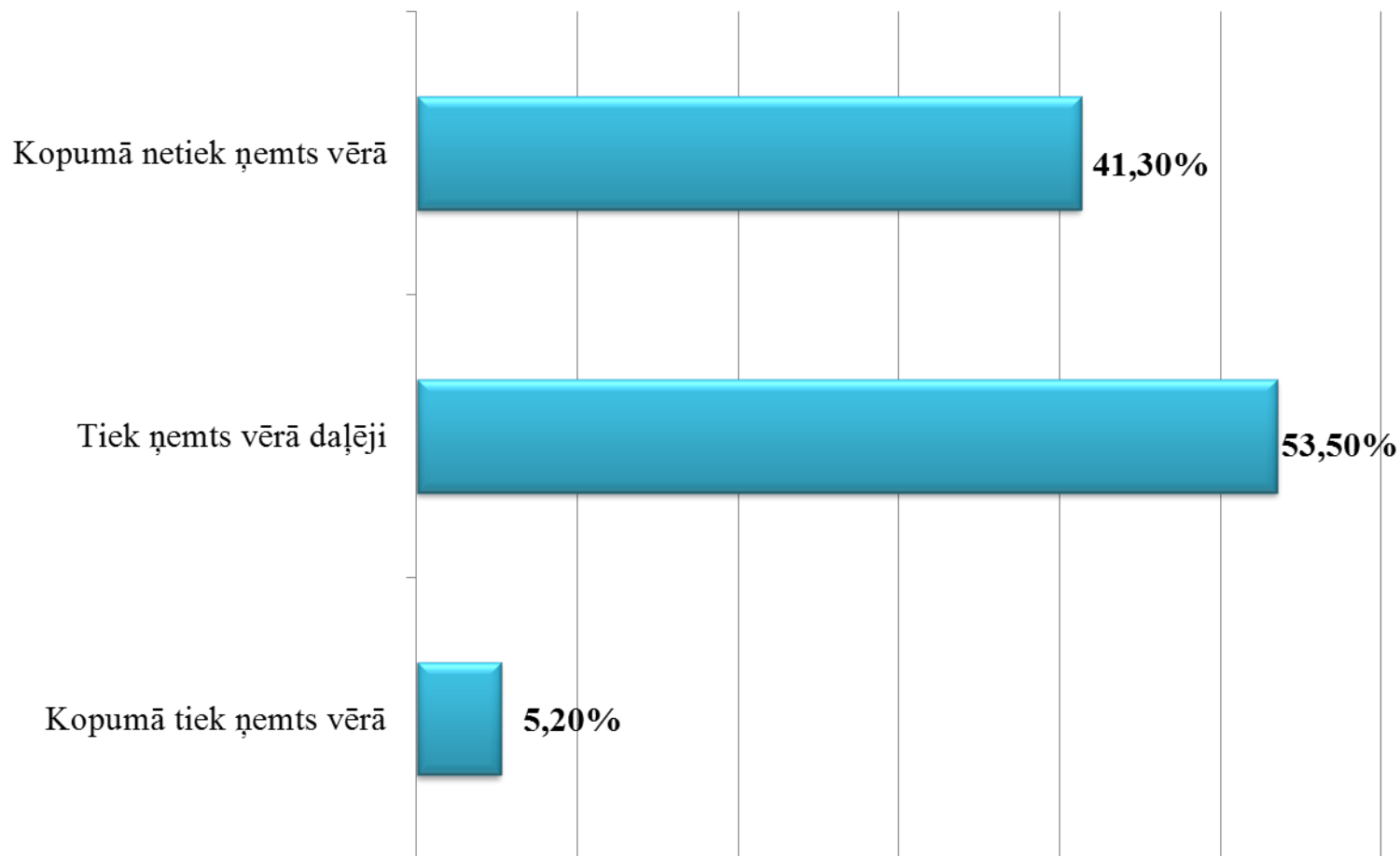
Aptuveni puse respondentu norāda, ka **ir plašas iespējas** pēc pašu iniciatīvas **informēt** valsts un pašvaldību iestādes par savām idejām un vajadzībām.

Vienlaikus, būtisks šķērslis nepietiekamai līdzdalībai un līdzdarbībai **ir iedzīvotāju neticība savām spējām ietekmēt** sociālos un politiskos procesus, jo **pietiekamā apmērā** no valsts un pašvaldību institūcijām **netiek saņemta atgriezeniskā saite**.

Valsts kanceleja

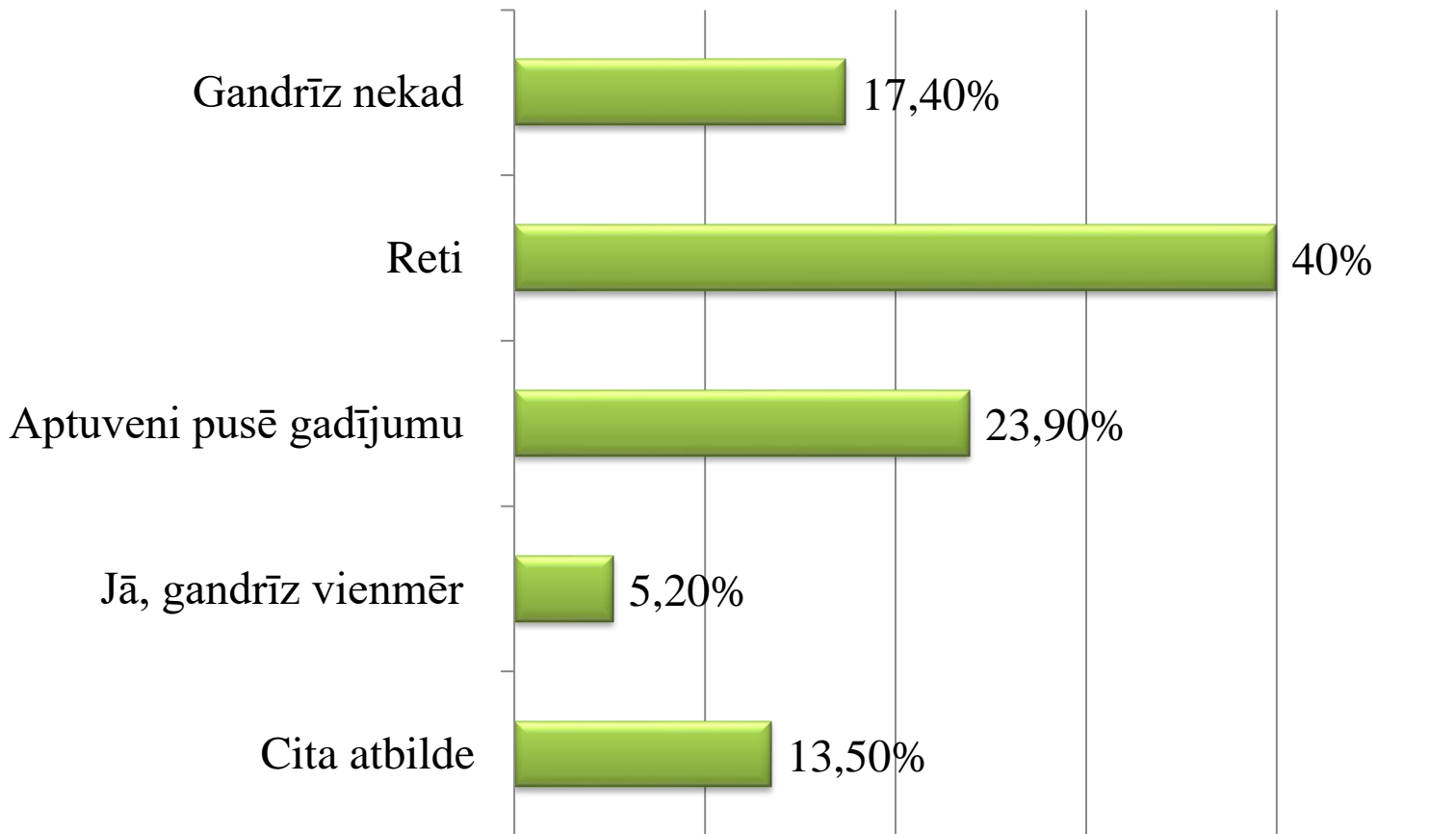
Sabiedrības ieskatā, paužot viedokli valsts un pašvaldību iestādēm, cik lielā mērā tas tiek ņemts vērā?

Valsts kanceleja

Vai sabiedrības ieskatā valsts un pašvaldību institūcijas saprotami izskaidro iemeslus, kādēļ priekšlikums ir/nav ņemts vērā?

Valsts kanceleja

Kāds ir ērtākais veids, lai sabiedrībai nodrošinātu atgriezenisko saiti?

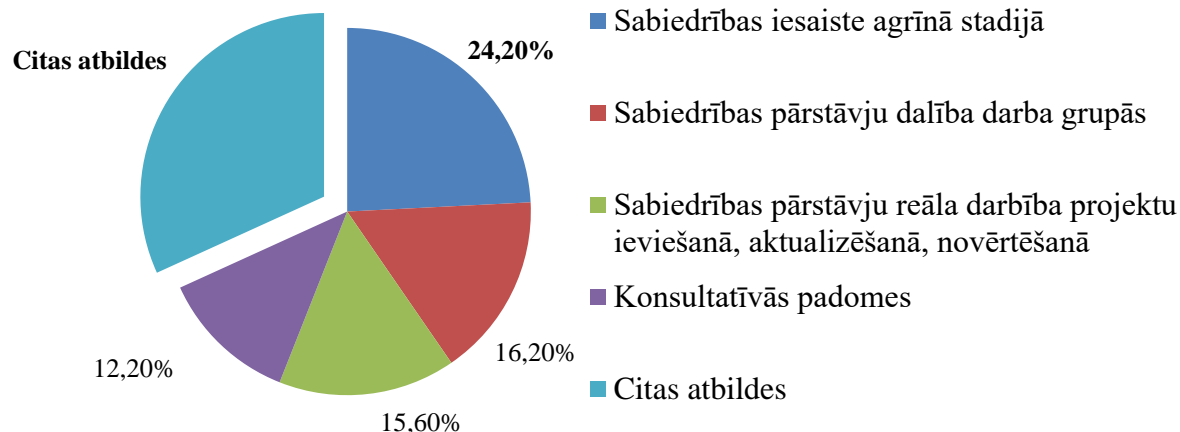
sociālie
www.latvija.lv
facebook . v diskusija
apspriešana
atgriezeniskā
blogi klātie sanāksmes
mediji publiski
sarakste kontakts
digitāli
e-pasts saite
zvans

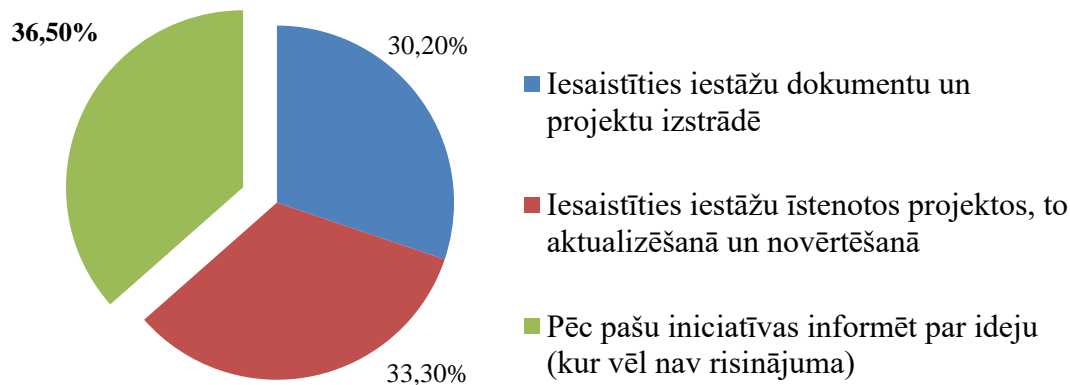
Valsts kanceleja

Kurā posmā nākotnē stiprināt sabiedrības līdzdalību?

Valsts un pašvaldību iestāžu atbildes

Sabiedrības atbildes

Valsts kanceleja

Ieteikumi, kā uzlabot sabiedrības līdzdalību un tās kvalitāti?

Atklātība

- Savlaicīga, **pilnvērtīga informācija** par procesu un izskatāmajiem materiāliem (prezentācijas, lēmumprojektus, diskusiju dokumentus) **visām iesaistītajām pusēm**
- Caurredzamība visos lēmumu pieņemšanas un ieviešanas posmos, **iesaistot sabiedrību jau agrīnajās stadijās**, kad tiek apzinātas problēmas un meklēti risinājumi
- Regulāri, **laicīgi pieejami darba materiāli**
- **aktuālāka informācija** (publicēta un atjaunota) iestādes tīmekļa vietnē

Pieejamība

- **Iespējas piedalīties un paust viedokli ir ikvienam** → savlaicīga informācija par līdzdalības iespējām
- **Iespēja piedalīties attālināti** (tiešsaistes saziņas līdzekļi, piemēram, *Skype*, elektroniskie tīkli, piemēram, diskusiju platformas)

Jēgpilna iesaiste

- **Sabiedrības iesaiste kā platforma konstruktīvām diskusijām un kopīgiem lēmumiem**, viedokļus ne tikai uzklausat, bet saklausot un izvērtējot
- **Neizmantojot sabiedrības iesaisti konsultatīvajās institūcijās kā platformu vienpusējas informācijas sniegšanai**

Valsts kanceleja

Ieteikumi, kā uzlabot sabiedrības līdzdalību un tās kvalitāti

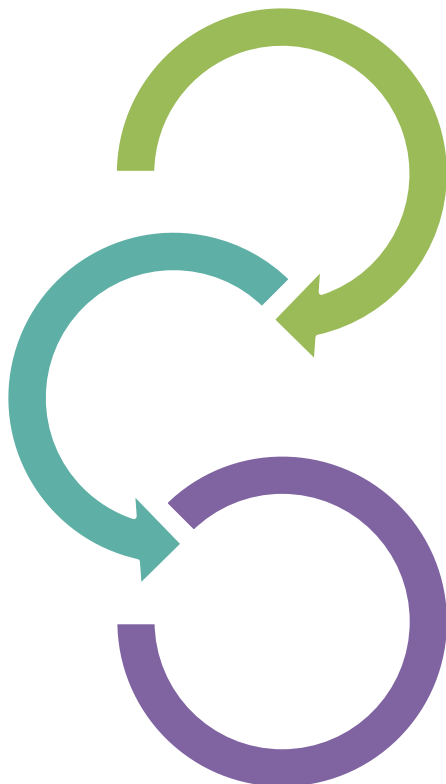
Abpusēja
atgriezeniskā saite,
kas ved uz rīcību

- **Atgriezeniskās saites plānošana un īstenošana praksē.** Ja ilgstošs dialogs – regulāri, beigās kopīga sanāksme.
- **Mērķtiecīgi izmantot atgriezenisko saiti,** jo tieši tā veicina un motivē aktīvāku sabiedrības iesaistīšanos
- **Atgriezeniskās saites kvalitāte un izplatīšana**

Valsts kanceleja

Popularizēt ieguvumus no sabiedrības līdzdalības

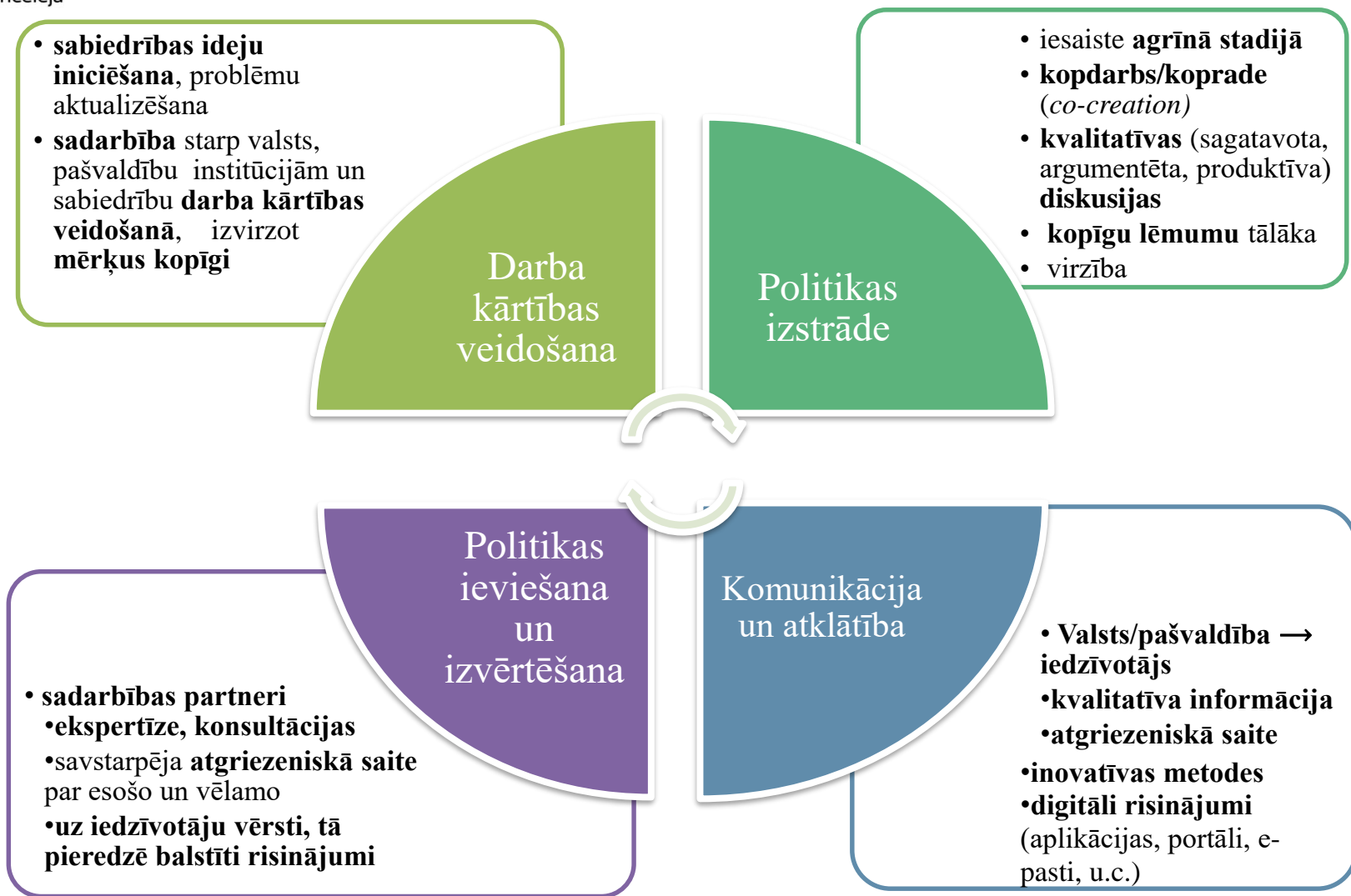

- ✓ sabiedrība palīdz **noskaidrot** jaunus, potenciālos risinājumus
- ✓ **vērš uzmanību uz riskiem un problēmām**
- ✓ **palīdz uzraudzīt un izvērtēt** esošo politiku īstenošanu un efektivitāti
- ✓ **satuvina sabiedrību un valsti**
- ✓ **kopīgi identificēt problēmas** un meklēt **risinājumus**
- ✓ **kvalitatīvāki, sabiedrības interesēm atbilstošāki lēmumi**
- ✓ valsts **apņemšanās ieklausīties** sabiedrības un ieinteresēto pušu viedoklī
- ✓ **veicina sabiedrības uzticēšanos** valstij un pieņemto lēmumu leģitimitātei
- ✓ **sekmē tiesiskumu un demokrātiju**

Valsts kanceleja

Labā prakse «Informēšana → Līdzdarbība»

Valsts kanceleja

Vairāk informācijas:

<http://www.mk.gov.lv/lv/content/sabiedribas-lidzdaliba>

Latvija 100

ES ESMU LATVIJA